נספח א'

הכנסת העשרים וארבע

הצעת חוק חופש המידע (פגיעה בפרטיות בעניינים ציבוריים), התשפ"א–2020

תיקון חוק חופש המידע, תשנ"ח-1988

1. בחוק חופש המידע, תשנ"ח-1998, בסעיף 9(א)(3) לאחר "אלא אם כן הגילוי מותר על פי דין" יבוא:

"לרבות סעיף 18(3) לחוק הגנת הפרטיות".

דברי הסבר

הצעת חוק זו, שהוכנה בשיתוף 'מכון זולת – לשוויון וזכויות אדם' ו'התנועה לחופש המידע', מבקשת לעגן בחוק את הפרשנות המקובלת לאיזון בין זכות הציבור לדעת לזכות לפרטיות ביחס לסעיף 9(א)(3) לחוק חופש המידע.

העמדה שהייתה נהוגה עד לאחרונה ביחס לסעיף האמור, שהייתה מקובלת עוד במהלך הליך החקיקה של חוק חופש המידע, היא כי הרשות תוכל למסור מידע, גם אם פוגע בפרטיות, ככל שיש בו עניין ציבורי. זאת, לאור כך שסעיף 18(3) לחוק הגנת הפרטיות מספק את ההיתר החוקי הנדרש לפגיעה בזכות לפרטיות. בסעיף זה נקבע כי ניתן לפגוע בזכות לפרטיות הואיל ו-"בפגיעה היה ענין ציבורי המצדיק אותה בנסיבות העניין".

עמדה זו שלטה בכלל הפורומים המשפטיים עד לאחרונה, כאשר ללא דיון ציבורי, נמסרה עמדת היועמ"ש לקראת דיון בדנ"מ 6602/17 בנימין נתניהו נ' הממונה על יישום חוק חופש המידע במשרד ראש הממשלה שבו היועמ"ש הציג עמדה חדשה שהופכת על פיה את ברירת המחדל ביחס לחשיפת מידע שיש בו עניין לציבור. היועמ"ש ביקש לקבוע כי, אם יש חשד כי בבקשת חופש המידע יש דרישה למידע הנחזה לפרטי, יש איסור גורף למסרו, אלא אם נקבע אחרת על ידי בית המשפט - כולל אם מדובר בעניין ציבורי.

בכך, היועמ"ש יצר צורך לפנות לערכאות משפטיות על מנת לממש בקשות חופש מידע, שהיו מאושרות קודם לכן ברמת הממונה על חופש המידע ברשות השלטונית. דבר זה יוצר נטל כבד על אנשים פרטיים לממש את זכות הציבור לדעת, באופן שחותר תחת הרציונל הבסיסי של חוק חופש המידע.

באוגוסט 2020 ראש הממשלה נתניהו חזר בו מהבקשה לדיון נוסף, והתיק נסגר. אך עמדת היועמ"ש בנוגע לשינוי ברירת המחדל הפכה להיות הבסיס למדיניות הנוהגת במשרדי הממשלה. דבר זה הוביל לעלייה חדה במספר בקשות חופש המידע שנדחות על רגע סעיף 9(א)(3) וטענת הפרטיות: מ-8% מכלל הדחיות בשנת 2018 ל-25% בשנת 2019.[1] בכך, סעיף 9(א)(3) הפך להצדקה הנפוצה ביותר לדחיית בקשות חופש מידע .

הפרשנות החדשה של היועמ"ש פוגעת באופן קשה בזכות הציבור לדעת ובחופש העיתונות, אשר הוכרו בפסיקה זה מכבר כנגזרות של עקרון חופש הביטוי. על כן, אנו מציעים לקבע בחקיקה את הפרשנות שהייתה נהוגה – ושצריכה להיות נהוגה – ביחס לסעיף 9(א)(3) לחוק חופש המידע – ולהכפיף את הדרישה למקור חוקי לפגיעה לפרטיות לס'18(3) לחוק הגנת הפרטיות, שמאפשר חשיפת מידע במקרה שיש בו עניין לציבור.

[1] דו"ח היחידה הממשלתית לחופש המידע לשנת 2019, עמ' 6 (זמין בלינק זה).